

beden ne more služiti dvema gospodarjema“, pravi učitelj, „jaz imam že dovolj veliko čedo, s katero imam tudi dovolj opraviti; ako bi pa čedo pasel, bi ne mogel podučevati, ker v dveh krajih ne morem biti, pa vendar so mi otroci bolj pri sercu, kakor vaša živina, katero vsak revež rad pase, in je tudi zadovoljen z malo plačo“. „Če pa nočete ne čednik, ne soseskine hlapec biti, morate pa biti čuvaj, sej po noči ni šole, in lahko to delo opravljate; tukaj imate piščalko, in kdor ima piščalko, mora čuti in vsako uro po noči vpiti“. Pri teh besedah se župan hitro oberne skozi vrata, in pusti piščalko na mizi ležati. Učitelj pa vzame piščalko, in jo shrani v miznico, ter se ne meni še kterikrat za njo. In res, odkar je on imel piščalko, se čuvaj več ne oglasi na vasi, zato pa tudi ponočnjaki če dalje bolj rogovilijo, in tudi učitelju, kolikor in kar morejo, nagajajo; tolčejo mu po stenah, pobijajo okna, ter ga kličejo: „Solmajsterček, vstani! otroci jokajo“. Zopet se kateri drugi oglasa, in začne počasi: i-u-e-o-a i. t. d.

Učitelj pa kmali spozná, kdo tako šunta in podpihuje fantaline; ta je čednikov Jaka, kateri ni mogel učitelju odpustiti, ker mu je prevzel službo.

(Prih. dalje).

Narava in človek

v svoji pravi složnosti.

Spisal Živkov.

13.

Od šterkov se pravi, da ognja varujejo in ga gasijo, in ta pravljica ni čisto bosa; zgodovina kaže, da šterki poznajo vodenno gasilo. V mestu Kelbru sta na nekem slemenu šterka imele gnjezdo. Blizo se vname silni požar, da iskre vse po gnjezdu plavajo, in huda vročina pripeka. Jadroma zletita šterka v mimo tekočo reko Helmo, in zopet nazaj v gnjezdo, da ga z namočenim perjem porosita. Zdelo se je, da tudi s kljunom vodo kapičljata. In to ponavljata, dokler se bojita za gnjezdo. Potem se usedeta bolj nazaj na slemen še v sredi dima, in se nemilo ozirata po mladih, kateri v gnjezdu krilijo in vekajo. In zares sta si jih srečno obvarovala — in o svoji dobi ž njimi na ptuje odrinila. Šterki vejo tedaj, zakaj je voda, kako jo imajo rabiti in kako dolgo; potem pričakujejo mirno, kaj se godi. Ako pa zaroda nemorejo plamenu obraniti, ga vendar ne zapustijo. To priča dovolj prigodkov, da starka z mladimi vred na gnjezdu

zgori. Enkrat se vname hrast, na katerem je šterkinja na mladih sedela. Če ravno že plamen po gnejzdu šviga, vendar ne pobegne. Ko je vse v plamnu, se vzdigne visoko nad gnejzdo, in plane zopet nanj v sredo plamena, poskuša je svoj dragi zaklad oteti. Poslednjič jo zaduši vročina, da se zverne na gnejzdo, in zarod zgori ž njo vred.

14.

Tudi to se primeri pri pticah, kar včasih pri ljudeh, da za umerlim predragim zaostali del berž žalosti umerje ali v doma hira. V nekem gradu pogodi gospodič, ki je z nad strehe vrane streljal, po nezgodi bližnjo golobico. Ko ga sestrici zastran neročnosti kregate, prileti golob, se verti nemiren v kolobaru okoli tovaršice, toži milo, se spusti k njej, jo miluje in boža s perotjo, in ko se le nič ne gane, se usede kraj nje. Mladi gledavci, ki vse na tanko vidijo, se pomilovanja razjočejo. Ko je otožni golob čisto pri miru, se približajo in najdejo, da je tudi mertev. — O kolika ljubezen in sočutnost v živalih, ki se nekim zdijo nespametne in brez serca! Še večo čudo nam razodeva sledeča prigodba: V mestu W— je živel velik dobrotnik vsem revnim; kaj rad je tudi golobe kermil, in si jih je tako privadil, da so od daleč k njemu v hišo letali. Ko hudo zbolí, kljuvajo na zaperto okno. Četrti dan umerje; in okno se po navadi odpre. Sedaj prihajajo vsi golobje k merliču. Ko jih potem odženejo, najdejo na polici eno golobico mervto — in sicer ravno tisto, ktero je umerli naj raje imel. Ali je mogoča večja ljubav in zahvalnost?

Da se golobje, posebno če se zmladega izredé, zelo radi človeku pridružijo, je obče znano. Belj čudovitno je, da se tudi s svojim naravnim sovražnikom sprijaznijo. G. Fr. Dau-merova gospá je rada mlade golobe za obed kupovala, in sloke neki čas kermila. Neke dobe je eden do nje tak prijazen in krotek, da se ji smili ga zaklati. Ker je po letu, ga denejo na peč, in mu tu pristavljajo jesti in piti. Berž je tako krotek, da prileti na poklic na glavo, ramo, roko, ali pa se na mizi prijazno verti in priklanja. Tudi na vert ga spustijo. Vesel preletava po drevji, pa se dá zopet vloviti in domú nesti. V kratkem je dalje odletaval in dalje izostajal, pa proti večeru pride vselej na svojo peč. Ako je bilo okno že zaperto, je priletal iz dvorišča po ozkih stopnicah in pred durmi mirno čakal. V hiši so imeli tudi mačko, ktera je po svoji dragi volji vsaki

kot stikala, pa golobčeku brez vsega poduka nikoli ni trohice žalega storila. Premilo je bilo viditi, kako sta včasih mirno vkup pred durmi sedela in vhoda čakala.

Sred neskončne svaje in klaje preklete zemlje se še tedaj le sim ter tje prikaže blagi rajski mir — pa žalibog! da le na kratko, ker ga prehitro zatira človek, kateri je navadoma grozovitnejši od divje živali. — Leta 1860. in 1861. po zimi je v Muri med srednjima mostoma Gračkima divja reca*) po več dni in noči skoro vedno na enem njej vgodnem mestu plavaje hrane lovila, ne porajtaje stoterih gledavcev, kateri začudjeni prezapno krotko žival cele dni čisto blizo ogledujejo, dokler je stočni dečki s kamenjem ne splasijo.

Več dogodkov spričuje, da se tič rad pobrati z nesrečnim ptičem celó druge baže, da ga tolazi in vedri.

Ko so pred kakimi 20. leti korar W. v štajerski Glinici kaplanovali, so imeli v farofu mladega recaka, kateri si je nožico zvinil. Ker ni več z drugimi v vodo mogel, je nemilo libal. Nenadoma se mu pridruži pišika, ostaja vedno pri njem, praska, zbira kraj njega, in ker še oba v kuhinjo nosijo, spi pri njem, mu na herbtu sedé. Ko zrasede več, hoče više posedovati. Zdaj nima recakec mira, in ni tiho, dokler mu je na herbet ne denejo. — Tiste dobe so imeli tudi velikega psa varuha, kateri je bil rad pri mladi pernatí živali. Tako dolgo je prosil in milo javkal, dokler mu niso kake pišike, rečice ali gosice v lape djali, ktero je vselej preraho varoval in radosti cvilil. — Pri neki drugi hiši so imeli dvoje pavov. Pavica pogine, on pa začne očitno medleti. Noče več jesti, čepi s pobešeno glavico v kakem kotu, in ne hodi več na prejšnje mesto spat. Pernad ga očivestno pomiluje. Če odkod primertvaca, se ga tiho ogiblje, in mu rada zernje pusti, ako bi se mu račilo kako zernice. Taka je precej časa. Enega dne pa zapusti neka reca svojo naravno tovaršijo, in se otožencu pridruži, kraj njega libaje, kamor koli je koračil. Ko zvečer na drevo spat zleti, ga čaka spodaj do jutra, da ga zopet koj povsod spremlja. Spervega jo malo porajta, počasi pa se mu tako prikupi, da ji je očitno rad. Gre ž njo, če jesti išče, jo čaka, če se koplje, in se zvečer na naj nižje veje useda, da ji je bliže. (Dalje prih.)

*) Steinsfuss.